

4. Чабайовська М. І. Педагогічні технології навчання української мови та літературного читання в початковій школі. М. І. Чабайовська, Г. М. Гаєвська, Р. М. Гавриленко. Мальва-ОСО Тернопіль . 2015 . С.154-166.

Благун Н. М.,

*докторка педагогічних наук, професорка, професорка кафедри педагогіки
початкової освіти Прикарпатського національного університету*

імені Василя Стефаника,

Кикоть Ю.,

здобувачка вищої освіти освітнього ступеня «Магістр»

Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

СУТНІСТЬ ІГРОВОЇ КУЛЬТУРИ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Соціокультурний зміст гри виступає своєрідним еталоном культури людини. У ньому найбільш повно відображаються етнічні особливості нації. У грі формуються навички соціальної поведінки, системи цінностей, тощо.

Аналіз педагогічної літератури, яка досліджує феномен гри, свідчить про перевагу функціонального підходу в дослідженнях її педагогічного потенціалу. Вчені виділяють окремі «раціональні» сторони ігрової дії, спрямовані на одержання певного результату, розвиток окремих якостей особистості. Як зазначено вище, у літературі розглядається не процес формування ігрової культури, а, скоріше, використання ігрового елемента в навчанні. Так, вчені-педагоги, підкреслюючи непродуктивний характер гри, виключають з ігрової діяльності імітаційні ігри (ділові, організаційні, управлінські), оскільки вони моделюють проблемну ситуацію, з якої команда (колектив) повинна знайти вихід. Незважаючи на видиму подібність із грою (наявність ролей), така активність відноситься до проектувальної діяльності. Навчальні (дидактичні)

ігри так само не є іграми в прямому значенні слова, оскільки вони мають певну мету, а саме – навчальну. У них губиться самоцінність гри. Така діяльність є симбіозом ігрової і навчальної форм. До ігрової діяльності не відноситься і ігротерапія, оскільки вона має лікувальну або корекційну мету [1].

Одне з найважливіших місць у системі ігрової культури займає театралізована гра. Вона знаходить своє відображення у формах масової культурно-відпочинкової діяльності молодших школярів.

У теорії й практиці ігрова дія розглядається як необхідний елемент театралізованого дійства. Виділяючи ігрову дію в структурі театралізованого дійства, гра зароджується як спонтанна самодіяльність, емоційна реакція, активний діючий зворотній зв'язок з подією, яка відбувається. Вона дає дитині можливість спробувати себе в різних ролях як особистість, що наслідує обраного для себе протагоніста. Моделювання ігрового середовища створює необхідну асоціативно-образну атмосферу, трансформує глядача в активну дійову особу. Він уже не тільки співпереживає події, але й є учасником театралізованої дії.

Театралізована гра носить творчо-імпровізаційний характер. Також вона є формою моделювання соціальних відносин, дає можливість оволодіти різними типами поведінки, виховує емоційну структуру людини. Розвиток емоційної сфери особистості набуває особливої актуальності для сучасної людини. Це зумовлено стихійною «раціоналізацією» її мислення. Є. Фромм зазначає, що почуття людей бліднуть, грубіють, перетворюються в неприборкані пристрасті, а саме: у прагнення бути лідером в будь-якій ситуації, домінувати над іншими людьми [2, 3].

Гармонічне, адекватне та цілісне становлення особистості можливе при здобутті необхідного досвіду, достатній мотивації, оволодінні способами самопізнання. Однак, у структурі світосприймання сучасної людини переважають логічні, раціональні складові над почуттєвими та емоційними.

Діти віддаляються від безпосереднього відчуття, емоційних переживань, досвіду, мислення. У підростаючого покоління губиться орієнтація в собі, спотворюється мотиваційна сфера. Гра ж, як спосіб буття дитини, «захоплює» почуття, пристрасть, інтелект і поведінку. Ігрова поведінка визначається внутрішніми якостями особистості, у якої оригінальне, особливе та глибинне проявляється у вигляді фантазії чуттєвості, мрійності, емоційному сприйнятті світу. Ігрове світовідчуття й світорозуміння втілює алгоритм утвору (створення й перетворення), безпосередність наївного сприйняття, інтегративне мислення, самозабутню поведінку, необмежені можливості, здатність бачити цілісність, чуттєвість, емоційність, образне мислення, інтуїцію, свідомість (усвідомлення) життя (на відміну від навичок життя, тощо. Ігрова культура людини виступає найважливішим способом світосприйняття, усвідомлення особистістю власного буття й навколишнього світу.

Таким чином, ігрова культура дітей є втіленням сутнісних сил дитини, що прагне до розвитку й самовдосконалення, як спосіб світовідчування й світорозуміння власного буття й навколишнього його світу, спосіб, який виступає як основний закон ігрових відносин, а в прикладному значенні, як система операційних умінь і здатностей ігрової поведінки. Ігрова культура як евентуальний продукт ігрової дії фіксує якість цілісної особистості, вона стає ідеально-типовою категорією для опису ігрової поведінки творчо-перетворюючої дії.

Список використаних джерел

1. Новиков А. М. Методология учебной деятельности. – М.: Эгвес, 2005.
2. Фромм Е. Душа людини / Е. Фромм / Душа людини. - М.: Республіка, 1992.
3. Хейзинга Й. Homo Ludens. Человек играющий. Статьи по истории культуры. / Пер., сост. и вступ. ст. Д. В. Сильвестрова; Коммент. Д. Э. Харитоновича. – М.: Прогресс – Традиция, 1997. – 416 с.